

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10901465>

BOSHQARUV PSIXOLOGIYASIDA BOSHQARUV MULOQOTINING O'RNI

Boboyorov Sherzod Shuxratovich

Buxoro davlat pedagogika instituti stajyor o'qituvchisi

Pedagogika kafedrası o'qituvchisi

Sherzod56@mail.ru

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada muloqotda o'qituvchining tayyorgarlikning o'ziga xosligi boshqaruvchi rahbarning o'z xatti-harakatlarini boshqarish qobiliyatida ma'lum ko'nikmalarni shakllantirish;*

***Kalit so'zlar:** Kasbiy-pedagogik muloqot, kontakt, qayta aloqa, qat'iyatlilik simpatiya antipatiya.*

РОЛ УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ КОММУНИКАЦИИ В ПСИХОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ

Бобоеров Шерзод Шухратович

Преподаватель-стажер Бухарского государственного педагогического института

Преподаватель кафедры педагогики

Шерзод56@mail.ru

***Аннотация:** в пилотной статье наблюдается диалог с уникальностью подготовки учителя в управлении собственным контролем-анализом руководителя.*

***Ключевые слова:** Профессионально-педагогическое общение контакт, обратная связь, настойчивость симпатия антипатия.*

ROLE OF MANAGEMENT COMMUNICATION IN MANAGEMENT PSYCHOLOGY

Abstract: in a pilot article a dialogue with the uniqueness of the teacher's training is observed in the management of the supervisor's own control-analysis.

Key words: Professional-pedagogical communication, contact, feedback, persistence sympathy antipathy.

Globalashuv davrida yashayotgan ekanmiz, boshqaruv psixologiyasi dolzarb va murakkabligicha qolmoqda. Hozirgi zamon ijtimoiy-psixologik tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, inson muloqotda uning tashabbuskori bo'lishi ham, ba'zan esa vaziyatga qarab, o'zaro munosabatning faol yoki passiv sub'ekti sifatida qatnashishi ham mumkin. Kasbiy-pedagogik muloqotning o'ziga xos xususiyati shundaki, o'qituvchining tashabbuskorligi bu o'rinda muloqotni boshqarish vositasi sifatida yaxlit o'quv-tarbiyaviy jarayonni ham boshqaradi. Ta'kidlash joizki, ta'lim oluvchilar va o'qituvchi darsda faqat bilim olish uchun izlanishni boshqarishda aynan muloqotga e'tibor qaratadi. Masalan, darsda yangi mavzuni o'quvchilar ongiga singdirish, yangi materialni tushuntirish yoki muammoli vaziyat hosil qilishda sinf jamoasi bilan muloqotni to'g'ri tashkillashtirish, o'qituvchi uchun zarurdir, buning natijasida o'quvchilar birgalikda ahil jamoa bo'lib, darsda, bilimlarni o'rganishda o'zaro erkin fikr yuritadilar va izlanadilar. Muloqotda o'qituvchining tashabbuskorligi, ta'lim-tarbiyaviy hamda ijtimoiy psixologik jihatdan qator strategik va taktik muammolar yechimini topish imkoniyatini beradi o'qituvchining o'quv-tarbiyaviy jarayondagi yo'naltiruvchanlik roli, o'quvchilarning yaxshi kayfiyati, his-tuyg'ularini shakllantiradigan, o'quv-tarbiyaviy faoliyat samaradorligini ta'minlaydigan, zarur ijtimoiy-psixologik muhitni yaratish imkoniyatini beradigan qizg'in kommunikativ muloqotni pedagogik maqsadga muvofiq ta'minlaydi. Boshqaruv muloqotiga to'xtaladigan bo'lsak. Xodimlarni

muayyan tomonga maqsadli o'zaro ma'lumot almashinuvi jarayonidir. Boshqaruv muloqoti quyidagilarda namoyon bo'ladi:

1. Xodimga vazifa topshirish va unga tegishli tavsiyalar berish;

2. Vazifa, topshiriq qanday ado e tilganligi haqida «qayta aloqa», ya'ni hisobotni qabul qilish;

3. Qo'l ostidagi ish yurituvchiga bajargan vazifasining sifatiga qarab baho berish. Rahbarda muloqotni mahoratli olib borganligi tufayli samaradorlik oshadi. Malakali muloqot samarali va ta'sirchan, malakali muloqot orqali ta'minlanadi. Rahbarlik muloqoti rahbarning muloqot tadbirini qanday tashkillashtirishiga bog'liq. Demak, rahbarlik muloqoti quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

1. Aloqa-kontakt o'rnatish.

2. Masalani muhokama qilish.

3. Yechim variantlarini izlash.

4. Qaror qabul qilish.

Bugungi kunda psixologiya fani bo'yicha shakllanadigan bilim va ko'nikmalarni qo'llash muloqot jarayonini ijobiylashtirishga, o'zaro munosabatlarni yanada muqobillashtirishga ko'mak bo'ladi.

Bu boradagi birinchi va joiz qadamlardan biri – rahbarning tashqi qiyofasi va ichki dunyosida muloqot uchun ijobiy holatning aks etishidir. O'zgaga xayrixohlik, samimiy munosabat, uning manfaatlari haqida q ayg'urish alomatlari o'z navbatida, xodim shaxsida ham shunday javoblarning uyg'onishiga ta'sir etadi. Muloqotga kirishish jarayonida ijobiy xulosaga erishilmasa, muloqotni davom ettirish qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Muloqotdagi samara kutilgan natijani bersa, bu xodimning kayfiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi va xodimni yangi natija va ko'rsatkichlarga erishuviga olib keladi, diqqat-e'tiborda bo'lishga chorlaydi. Muloqotning asosiy jihatida asosiy masala muhokama etiladi va uni hal qilish masalalari birma bir bayon etiladi. Bu borada rahbar ancha faol bulib, eng asosiy faoliyat uslublaridan foydalanadi. Hal etish zarur bo'lgan masala bo'yicha muloqoda asosan ishtirok etayotgan shaxslarning manfaatlari ko'zlab maqsadga erishilsa, bu

holatni muvaffaqiyatli deb baholash mumkin va bu jarayonlar istiqboldagi yechim va qarorlar uchun asosiy mezon bo'la oladi, desak, mubolag'a bo'lmaydi.

Xulosa. Suhbat oxirida xulosalar chiqarish, yechimni yana bir bor qayd etish va qabul qilingan qaror yuzasidan qisqa izoh berib o'tish mumkin. Muloqotda asosan boshqa shaxslarga samarali ta'sir etish ijobiy taassurotlarni shakllantiradi. Ijobiy munosabatlar shakllangan sharoitda o'zgaga ta'sir etish imkoniyati katta bo'lib, o'zimiz haqimizda ijobiy taassurot uyg'otish mexanizmlariga taalluqli fikrlarni bayon etab o'tish lozim. Fanda biror shaxsda ijobiy yoxud yoqimli taassurot hosil qildirishni simpatiya deyish mumkin, salbiy yohud noxush taassurot uyg'otish esa antipatiya deyiladi. Suhbatdoshda o'zimiz to'g'risida simpatiya uyg'onishi uchun muloqotga kirishganimizdada o'zaro munosabatlarimizdagi ko'z ilg'amaydigan ayrim xususiyatlarni tahlil qilish maqsadga muvofiqdir. Aynan shu «mayda» xususiyatlar ko'p jihatdan o'zgada simpatiya uyg'otish manbalari bo'lib xizmat qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Goziev E, Toshimov R. "Menejment psixologiyasi". T.2000.
2. Narzulla Boymurodov. Raxbar psixologiyasi. Yangi asr avlodi, 2007.
3. Key t Kinan . Effektivnoe upravlenie. Moskva; Eksmo; 2006.
4. Georgiy Il'yokin. Kak effektivno upravlyat lyudmi: psixologiya kadrovogo menedjmenta. Uchebno-prakticheskoe posobie. Kiev Maup.1999.
5. Mashkov V.N. Psixologiya upravleniya Spb, 2000.
6. Merlin V.S. Psixologicheskie konflikti. M, 1996.